

ΣΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΤΟΣ 6^ο

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2014

ΤΕΥΧΟΣ 34^ο

Ἡ μονολόγιστος εὐχή “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ Ἐλέησόν με”

Προσευχή εἶναι ἡ ἐπικοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, ἐπικοινωνία δημιουργήματος μέ τόν δημιουργό. Μέ τήν προσευχή ὁ ἄνθρωπος ἐνώνεται μέ τόν Θεό, δηλαδή ὁ ἄνθρωπος δέχεται τίς οὐράνιες εὐλογίες τοῦ Θεοῦ στή ζωή του.

Θέσεις τῶν πατέρων γιά τήν προσευχή.

Ἡ προσευχή εἶναι πίο ἀναγκαία καί ἀπό ἐκεῖνο ἀκόμα τό ὄξυγόνο πού ἀναπνέουμε κατά τόν Ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο: «Μνημνευτέον Θεοῦ μᾶλλον ἢ ἀναπνευστέον». Ἀφοῦ καταγόμαστε ἀπό τόν Θεό εἶναι ὑποχρέωσή μας νά ἀναφερόμαστε σ' ἐκεῖνον ἀυθόρημα.

Κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο ἡ προσευχή εἶναι φωτισμός τῆς ψυχῆς, ἀληθινή ἐπίγνωση τοῦ Θεοῦ, μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπου, ἰατρός τῶν παυθῶν, ἀντίδοτο ἐνάντια σέ κάθε νόσο, φάρμακο ἐναντίον κάθε ἀρρώστιας, γαλήνη τῆς ψυχῆς, ὁδηγός πού μεταφέρει στόν οὐρανό τίς ἱκεσίες καί τίς δοξολογίες, δέν περιστρέφεται γύρω ἀπό τήν γῆ ἀλλά πορεύεται πρὸς τήν ἀψίδα τοῦ οὐρανοῦ. Ὑπερπηδᾶ τά κτίσματα, διασχίζει νοερῶς τόν ἀέρα, πορεύεται πάνω ἀπό τόν ἀέρα, διασχίζει τό σύνολο τῶν ἀστέρων, ἀνοίγει τίς πύλες τῶν

οὐρανῶν, ξεπερνᾶ τούς ἀγγέλους, ὑπερβαίνει τούς θρόνους καί τίς κυριότητες, διαβαίνει τά χερουβίμ καί ἀφοῦ διέλθει ὑπεράνω ὅλης τῆς κτιστῆς φύσεως, ἔρχεται πλησίον αὐτῆς τῆς ἀπροσίτου τριάδος. Ἐκεῖ προσκυνεῖ τήν θεότητα, ἐκεῖ ἀξιῶνεται νά γίνει συνομιλητής μέ τόν οὐράνιο βασιλέα. Διά τῆς προσευχῆς, ἡ ψυχή ἡ ὁποία ὑψώθηκε μετέωρα εἰς τούς οὐρανοῦς, ἐναγκαλίζεται τόν Κύριο κατά τρόπο ἀνέκφραστο, ὅπως ἀκριβῶς τό νήπιο ἐναγκαλίζεται τήν μητέρα του, καί μέ δάκρυα φωνάζει δυνατά ἐπιθυμῶντας νά ἀπολαύσει τοῦ θείου γάλακτος. Ζητεῖ αὐτά πού πρέπει καί λαμβάνει ἀνώτερες δωρεές ἀπ' ὅλη τήν ὁρατή φύση.

Ἡ προσευχή εἶναι ὁ σεβαστός ἀντιπρόσωπος μας, χαροποιεῖ τήν καρδιά, ἀναπαύει τήν ψυχή, δημιουργεῖ ἐντός μας τόν φόβο τῆς τιμωρίας τῆς κολάσεως, δημιουργεῖ τήν ἐπιθυμία τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, διδάσκει τήν ταπεινοφροσύνη, παρέχει ἐπίγνωση τῆς ἀμαρτίας, καί γενικῶς στολίζει ὁλόκληρο τόν ἄνθρωπο μέ ὅλα τά ἀγαθά, σάν ἕνα πέπλο στολισμένο μέ ὅλες τίς ἀρετές πού περιτυλίγει τήν ψυχή. Ἡ Προσευχή ἔφερε ὡς δῶρο στήν Ἄννα τόν Σαμουήλ καί τόν ἀνέδειξε προφήτη

τοῦ Κυρίου. Αὐτή ἡ προσευχή ἔκανε τὸν Ἥλια ζηλωτὴ τοῦ Κυρίου καὶ αὐτὴ ἔγινε ὁδηγὸς τῆς καθόδου τοῦ οὐρανοῦ πυρός διὰ τῆς θυσίας. Διότι ἐνῶ οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἐπικαλοῦντο ὅλη τὴν ἡμέρα τὸ εἶδωλο, αὐτὸς ἀφοῦ ὕψωσε τὴν φωνή του ἡ ὁποία ἐξῆλθε ἀπὸ τὴν καθαρὴ του καρδιά, φωνάζοντας διὰ τοῦ στόματός του καὶ τῆς ψυχῆς του, κατέβασε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὸ πῦρ ὡς ἀπόδειξη τῆς δικαίας προσευχῆς του. Ἀφοῦ στάθηκε σάν ἀετός πάνω στό θυσιαστήριον μέ τὸ ὀρμητικὸ τῆς φύσεώς του, τὰ προσέφερε ὅλα στή θυσία. Αὐτὸ τὸ ἔκανε ὁ Μέγας ὑπηρέτης τοῦ Θεοῦ, ὁ ζηλωτὴς Ἥλιας, γιὰ ὅλα αὐτὰ πού συνέβησαν τότε, μέ σκοπὸ νὰ μᾶς παιδαγωγῆσει στὰ πνευματικά, ὥστε καὶ ἐμεῖς φωνάζοντας δυνατὰ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας πρὸς τὸν Θεό, νὰ προσκυνήσουμε τὸ ἀνέκφραστο πῦρ τοῦ Ἁγίου πνεύματος, νὰ κατέλθει στό θυσιαστήριον τῆς καρδιάς μας καὶ νὰ προσφέρουμε πλήρως τὸν ἑαυτό μας ὡς θυσία στὸν Θεό.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Συναίτης στό βιβλίον του «Κλίμακα» λέει τὰ ἑξῆς, «μὴν ζητᾶς νὰ λές πολλά στήν προσευχή σου γιὰ νὰ μὴν διασκορπισθεῖ ὁ νοῦς σου. Ἡ πολυλογία στήν προσευχή πολλές φορές δημιουργεῖ στό νοῦ φαντασίες καὶ διάχυση ἐνῶ ἡ μονολογία συγκεντρώνει τὸν νοῦ». Προτρέπει ἐπίσης νὰ μὴν δεχόμεστε κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς καμιά αἰσθητὴ εἰκόνα καὶ φαντασία γιὰ νὰ μὴν πλανηθοῦμε. Σύμφωνα μέ τὸν ἅγιο Ἰωάννη ὅταν προσευχόμεστε τὸ μυαλό μας πρέπει νὰ εἶναι κενό καὶ δέν πρέπει νὰ σχηματίζει οὔτε φαντασίες, οὔτε εἶδωλα, οὔτε ιδέες, οὔτε εἶδη. Πρέπει τὸ μυαλό μας μονάχα νὰ προσέχει τὰ λόγια τῆς προσευχῆς.

Εἶδη προσευχῆς.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας ἡ ἐκκλησία ἔχει ὀρίσει νὰ τελοῦνται ὑπὸ τὴν μορφή

ἀκολουθιῶν κοινές προσευχές γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἀνθρώπων. Τέτοιες ἀκολουθίες εἶναι οἱ κάτωθι: τὸ μεσονυκτικὸ, ὁ ὄρθρος, οἱ ὠρες, ὁ ἑσπερινός, τὸ μικρὸ καὶ τὸ μέγα ἀπόδειπνο (τὸ μικρὸ τελεῖται καθ' ὅλο τὸ ἔτος ἐνῶ τὸ μέγα κατὰ τὴν μεγάλη τεσσαρακοστή), οἱ χαιρετισμοὶ τῆς Παναγίας τελοῦνται τὶς Παρασκευές τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἡ μικρὴ καὶ ἡ μεγάλη παράκληση πρὸς τὴν Παναγία κατὰ τὴν περίοδο τοῦ δεκαπενταγούστου, καθὼς καὶ παρακλήσεις πρὸς τοὺς ἁγίους. Στὴν Ἁγία Γραφή ἐπίσης βρίσκουμε πολλά εἶδη προσευχῆς ἀπὸ διαφορετικὰ πρόσωπα κάθε φορά. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ τὶς ἀκόλουθες: Καθὼς προσευχόταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στή φυλακὴ ὅπου βρισκόταν ἔγινε μέγας σεισμός, ἔπεσαν τὰ δεσμά τὰ ὁποία εἶχε, γκρεμίστηκαν οἱ τοῖχοι τῆς φυλακῆς, ἀπότρεψε τὴν αὐτοκτονία τοῦ φύλακος καὶ βάπτισε ὀλόκληρη τὴν οἰκογένειά του (πραξ. 16,33).

Ὁ ληστής προσεύχεται ἐπάνω στὸν σταυρὸ λέγοντας τὸ «μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου», καὶ ἀμέσως γίνεται ὁ πρῶτος κάτοικος τοῦ παραδείσου σύμφωνα μέ τὸν βεβαιωτικὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ «Ἄμην λέγω σοι σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ» (Λουκ. 23, 42-43).

Οἱ προσευχές τοῦ τελώνου «ὁ Θεὸς ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ» (Λουκ. 18,13) καὶ τοῦ ἀσώτου Υἱοῦ «ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸ καὶ ἐνώπιόν σου» (Λουκ. 15,18).

Οἱ προσευχές τῶν δέκα λεπτῶν «Ἰησοῦ ἐπιστάτα ἐλέησον ἡμᾶς» (Λουκ. 17,13).

Ἡ προσευχή τῆς Χαναanaίας, «ἐλέησον με, Κύριε, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται» (Ματθ. 15,22).

Ἡ προσευχή τοῦ τυφλοῦ γιοῦ τοῦ Βαρτιμαίου «υἱέ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησον με» (Μαρκ. 10, 47).

Ἡ Νοερά προσευχή.

Ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ ἐποχὴ, τὴν ἐποχὴ τῶν μαρτύρων, τῶν ὁμολογητῶν, τῶν μεγάλων ἀσκητῶν Μεγάλου Ἀντωνίου, Μεγάλου Παχωμίου, τὴν ἐποχὴ θεοφόρων ἱεραρχῶν καὶ τῶν ὁσίων ἕως καὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἡ νοερά προσευχή ὡς μέσο καθάρσεως καὶ ἁγιασμοῦ περνώντας μέσα ἀπὸ τὰ διάφορα στάδια πῆρε τελικὰ τὴν σημερινή της μορφή τῶν πέντε λέξεων «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησον με». Λέγεται νοερά διότι μπορεῖ νὰ λέγεται μέ τὸν νοῦ ὀλόκληρη τὴν ἡμέρα ὅπου καὶ νὰ βρισκόμαστε κατὰ τὸ ἀποστολικὸ «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε» (Θεσσ. Α 5,17).

Ὅλοι οἱ ἅγιοι ἀσχολήθηκαν μέ τὴν μικρὴ αὐτὴ προσευχή λέγοντάς την εἴτε προφορικά, εἴτε μέ τὸν νοῦ, μέ τὸν ἐνδιάθετο ἐσωτερικὸ λόγο, εἴτε μέ τὴν καρδιά, τὴν λεγομένη καρδιακὴ προσευχή. Σύμφωνα μέ τοὺς πατέρες ἡ προσευχή χρειάζεται καὶ προσοχή. Ἡ προσευχὴ γεννάει τὴν προσοχή καὶ ἡ προσοχὴ τὴν προσευχή. Οἱ πατέρες χρησιμοποιοῦν τὴν λέξη νήψη. Ἡ λέξη νήψη προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα νήφω τὸ ὁποῖο σημαίνει νηφαλιότητα, ἄγρυπνος προσοχὴ τόσο στίς αἰσθήσεις ὅσο καὶ στό νοῦ, πνευματικὴ συγκέντρωση, σωφροσύνη, ἡρεμία. Σημαντικὴ προϋπόθεση γιὰ νὰ ἀυξηθεῖ ἡ προσευχὴ τοῦ κάθε ἀγωνιζόμενου χριστιανοῦ εἶναι ἡ συμμετοχὴ του στὰ δύο σωστικά μυστήρια τῆς ἐκκλησίας, στό μυστήριον τῆς μετανοίας καὶ στό μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας. Ἡ προσευχὴ καὶ κατ' ἐπέκταση ἡ εὐχὴ θὰ φέρει στὸν ἄνθρωπο τὴν συναίσθηση τῆς ἁμαρτίας, θὰ μπορεῖ νὰ διακρίνει τὰ λάθη του, τὰ σφάλματά του. Ὑστερα πηγαίνοντας στό ἐξομολογητήριον θὰ τὰ ἐναποθέτει στὸν πνευματικὸ ἱερέα, θὰ δέχεται τὴν κατάλληλη συμβουλή μέ σκοπὸ τὴν διόρθωση τοῦ λάθους. Στὴν συνέχεια μέ τὴν μετάληψη τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος

τοῦ Κυρίου πού θὰ τὸ δεχθεῖ ὡς ἐφόδιο καὶ συνάμα φάρμακο γιὰ τὴν πληγὴ πού προξένησε ἡ ἁμαρτία, θὰ ξαναβγεῖ στήν παλαίστρα τῆς ζωῆς πῶς δυνατός ἀπ' ὅτι ἦταν πρὶν, ἀντιμετωπίζοντας πλέον μέ διαφορετικὸ τρόπο τοὺς κινδύνους καὶ τὶς δυσκολίες τοῦ βίου του. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος βοηθιέται νὰ φτάσει διὰ τῆς προσευχῆς στήν κάθαρση τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅπως δείξαμε πῶς πάνω, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀνακαινίζεται, ἀνανεώνεται καὶ ὀλόκληρος φωτίζεται. Μέ τὴν κάθαρση λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίζεται νὰ καθαρισθεῖ ἀπὸ τὰ πάθη του ἐνῶ μέ τὸν φωτισμὸ ὁ ἄνθρωπινος νοῦς φωτίζεται, δηλαδή ἀνοίγει καὶ κατανοεῖ σὲ βάθος τὰ νοήματα τῶν λέξεων.

Εὐχὴ καὶ ἀντιαιρετικὸς ἀγώνας.

Τὸ κάθε εἶδος προσευχῆς ἔχει εἴτε δοξολογικὸ χαρακτῆρα, εἴτε εὐχαριστηριακὸ χαρακτῆρα, εἴτε παρακλητικὸ χαρακτῆρα. Ἡ μικρὴ αὐτὴ προσευχὴ περιέχει καὶ τὰ τρία παραπάνω χαρακτηριστικά. Ἔτσι λέγοντας κάποιος τὴν εὐχὴ δοξολογεῖ τὸν ἐν τριάδι Θεό, τὸν εὐχαριστεῖ γιὰ τὶς εὐεργεσίες πού τοῦ παρέχει ἀλλὰ ἐπίσης τὸν ἱκετεῦει – παρακαλεῖ γιὰ βοήθεια πού χρειάζεται εἴτε ὁ ἴδιος, εἴτε ὁ σύντροφός του, τὰ παιδιά του, οἱ οἰκεῖοι του, οἱ φίλοι του, οἱ γνωστοί του, ἐκεῖνοι πού τὸν ἀγαπᾶνε ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι πού τὸν ἐχθρεύονται. Μέ τὴν εὐχὴ ὁ ἀγωνιζόμενος χριστιανὸς προσπαθεῖ νὰ ἐλκύσει τὴν χάρη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ ἁγίου Θεοῦ ὄχι μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό του ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς γύρω του.

Τὸ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησον με μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι χωρίζεται σὲ δύο μέρη, πρῶτον τὸ δογματικὸ καὶ δεύτερον τὸ ἱκετευτικὸ. Οἱ πρῶτες τρεῖς λέξεις περιλαμβάνουν τὸ δογματικὸ κομμάτι δηλαδή τὸ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐνῶ οἱ ἐπόμενες δύο λέξεις περιλαμβάνουν τὸ ἱκετευτικὸ μέρος

δηλαδή τό ἐλέησόν με. Μέ τά δύο μέρη ὁμολογοῦμε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι θεάνθρωπος καί διαπιστώνουμε τήν ἀδυναμία πού ἔχουμε σάν ἄνθρωποι νά σωθοῦμε. Ζητᾶμε ἀπό τόν Χριστό νά μᾶς ἐλεήσει. Δέν σώζουν οὔτε οἱ καλές πράξεις, οὔτε τά καλά ἔργα, οὔτε καί οἱ ἐλεημοσύνες ἀπό μόνα τους ἀλλά τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνο πού μᾶς λυτρώνει. Μέ τά ἔργα, τίς πράξεις καί τίς ἐλεημοσύνες ἀπλά ἀποδεικνύουμε ὅτι πιστεύουμε στόν Θεό, εἶναι καρπός τῆς πίστεώς μας καί ἀποτελοῦν παράδειγμα μιμήσεως πρός τόν πλησίον.

Ἡ εὐχή ἀποτελεῖ βάση γιά τήν σωτηρία μας ἀφοῦ τά δύο μέρη τῆς (δογματικό, ἱκετευτικό) περικλείουν ὅλη τήν διδασκαλία τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ὅποιος προσεύχεται μέ τήν εὐχή ἀναγνωρίζει ἀφενός ὅτι ὁ Χριστός εἶναι τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε ἀπό τήν παναγία μητέρα του ἐκ πνεύματος ἁγίου καί

ἀφ' ἑτέρου συναισθανόμαστε τήν ἀμαρτωλότητα μας, ἀναγνωρίζοντας ὅτι δίχως τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ δέν μπορούμε νά σωθοῦμε.

Ὅλοι οἱ πολέμιοι, οἱ αἰρετικοί καί οἱ μαχόμενοι τήν ὀρθοδοξία δέν παραδέχονται τήν μονολόγιστη εὐχή. Αὐτό τό κάνουν διότι κάποιες αἰρετικές ὁμάδες δέν παραδέχονται ὅτι ὁ Χριστός εἶναι τέλειος Θεός καί τέλειος ἄνθρωπος, ὅπως γιά παράδειγμα οἱ ἰαχωβάδες, ἀλλά ἐπίσης ὑπάρχουν καί κάποιες ἄλλες ὁμάδες πού πιστεύουν ὅτι μονάχα τά καλά ἔργα θά μᾶς σώσουν καί ὄχι αὐτό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τέτοιοι εἶναι οἱ προτεστάντες. Ὅποιος προσεύχεται κατ' αὐτό τόν τρόπο ἀναδεικνύεται συνεχιστής τῆς μακραίωνης πατερικῆς καί ὀρθόδοξης παράδοσης. Ἐπιπλέον δέχεται τήν ἀμαρτωλότητά του, γι' αὐτό ζητᾶ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ γιά νά τόν λυτρώσει καί τελικά νά τόν σώσει.

Μηνιάτης Παναγιώτης

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ: 6977582800

CΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩC

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν

κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙC ΠΑΤΡΩΝ

Ν. Βότση 34, Τηλ. : 2610-320.602, Fax: 2610-279.533 email: i-m-patron@otenet.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟC ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ἀρχιμ. Τιμόθεοc Γ. Παπασταύρου

ΥΠΕΥΘΥΝΟC ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Πέτροc Κούλιc, Γραφικέc Τέχνεc, Τηλ.: 2610-273.093, email: paulkoulis@gmail.com